

Aan : Algemeen bestuur
Van : Dagelijks bestuur
Datum : 29 maart 2019
Kenmerk : SEZ\Fifa\MJB\weerstandvermogen AB
Betreft : **Voorstel Weerstandvermogen WSD**

Inleiding

Op 4 juli 2018 heeft het Algemeen bestuur de laatste actualisering van de notitie “weerstand-vermogen WSD” vastgesteld. Deze vaststelling is in lijn met het besluit van het Algemeen om jaarlijks, als onderdeel van de begrotingsronde in het voorjaar, een risico-inventarisatie te houden en het weerstandsvermogen te evalueren aan de hand van het model van Deloitte.

De risico-analyse wordt in belangrijke mate beïnvloed door de ontwikkelingen in het wettelijke kader waarbinnen WSD en haar deelnemende gemeenten opereren, de Participatiewet, en keuzes die daarin worden gemaakt. In verband met de invoering van de Participatiewet zijn de deelnemende gemeenten en WSD al in 2014 een traject gestart om te komen tot een visie op de rol en de positie van WSD voor de langere termijn. Gedurende dit traject is een transitie-arrangement gesloten voor de jaren 2015 en 2016. Deze transitieperiode bood de gemeenten de ruimte om in samenwerking met WSD te komen tot een afgewogen besluit over de toekomst van WSD.

In het voorjaar van 2017 hebben de deelnemende gemeenten op grond van de eindrapportage “Koers WSD – van Transitie naar Transformatie” het besluit genomen dat in de periode tot 2018 wordt geëxperimenteerd met de Prototypes. Voor de duur van het experiment en voor alle prototypes geldt dat het transitiearrangement de minimale basis is.

De consequenties van de invoering van de Participatiewet zijn voor WSD groot. De Wet Sociale Werkvoorziening is op slot en er stromen daardoor geen nieuwe doelgroepmedewerkers SW meer in. Daarnaast gaat de vergoeding per arbeidsplaats Wsw terug van ruim € 25.500 naar € 22.700. Voor WSD betekent dit een verslechtering van de exploitatie met bijna € 8 mln. (N.B.: in 2010 bedroeg de vergoeding nog ruim € 27.000 per arbeidsplaats.)

Binnen de kaders van de Participatiewet zijn de doelstellingen van de Participatiewet, meer mensen zo regulier mogelijk laten werken, haalbaar maar helder is dat de financiële kaders voor de nieuwe doelgroepen binnen de Participatiewet zeer krap zijn. De doelstelling van WSD is om Participatiewet proof te worden. Dat wil zeggen dat de uitvoering binnen de beschikbare rijksmiddelen gerealiseerd wordt er van uitgaande dat het aantal doelgroepmedewerkers minimaal op peil blijft.

Inmiddels lopen de experimenten met de prototypes en is geconstateerd dat de kwaliteit van de experimenten belangrijker is dan de snelheid van het proces. Om die reden is de experimentmethode verlengd tot eind 2019 en is het transitiearrangement voor dezelfde periode verlengd. De ervaringen en resultaten worden bij de evaluatie van de prototypes bepalend voor de besluiten die de 10 gemeenten eind 2019 gaan nemen over rol en positie van WSD na 2019.

De instroom van nieuwe personen vanuit de Participatiewet is in de tussenliggende periode van elementair belang voor de bedrijfsvoering van WSD. Zonder instroom komt WSD vanzelf in een scenario van krimp en afbouw van de organisatie. Voor de continuïteit van WSD is deze volume vraag ongetwijfeld de grootste onzekerheid en het grootste risico.

In de tussentijd is de rijksoverheid nog steeds druk aan de Participatiewet aan het sleutelen. De aangekondigde stelselwijziging waarbij een systeem van loondispensatie en aanvulling vanuit de bijstand tot aan maximaal netto minimumloon de plaats van de loonkostensubsidie zou innemen is van de baan.

Daarvoor in de plaats heeft de staatssecretaris een breed offensief aangekondigd. Doel is het aantal PW-banen fors te verhogen. Daartoe moet het voor werkgevers aantrekkelijker en eenvoudiger

worden om een PW-baan te realiseren en voor de medewerker moet het (financieel) ook aantrekkelijker worden.

Wat dit betekent zowel in aanpak als in financiën is op dit moment nog niet helder. Overigens is WSD, als een van de grotere werkgevers met PW-banen in Nederland, actief betrokken bij de beleidsvoorbereiding en de praktijktafels die het ministerie organiseert.

Voor de Wsw zijn de financieel zware jaren nog niet voorbij. Sterker nog de bezuiniging per arbeidsplaats in de Wsw over 2019 en 2020 gaan gewoon door. Voor 2019 en 2020 gaat het om een bezuiniging van circa € 500 per arbeidsplaats per jaar. Dus € 1.000 in 2020 t.o.v. 2018. Dit heeft grote impact op WSD.

Actualisering risicoanalyse:

Tegen de bovengenoemde achtergrond vindt de vertaling van risico's naar het weerstandsvermogen plaats middels het inmiddels bekende standaardmodel voor de SW branche zoals dat door Deloitte is ontwikkeld. Met behulp van dit model worden op een systematische wijze risico's geïnventariseerd. Het model houdt rekening met omzetrisico's, investeringsrisico's, conjunctuurgevoeligheid en specifieke risico's.

De specifieke risico's van WSD hangen samen met de gewijzigde systematiek van financiering van de Wsw inclusief de bezuinigingen en rekening houdend met de deelnemingen in de BV's van WSD en het lidmaatschap en de samenwerking met de Schoonmaak Coöperatie. Vervolgens wordt berekend welke financiële buffer noodzakelijk is. U vindt in bijlage 1 de uitgewerkte versie. In het rekenmodel wordt rekening gehouden met tijden van hoog- en laagconjunctuur waarvoor een minimale en een maximale omvang van de financiële buffer wordt bepaald.

Bij de interpretatie van de uitkomsten van het model is het belangrijk om te realiseren dat het Algemeen bestuur heeft besloten dat in het model geen rekening wordt gehouden met stelselwijzigingen: fundamentele wetwijzigingen die tot gevolg kunnen hebben dat de financieringssystematiek of doelgroepaantallen ingrijpend veranderen.

Voor de bepaling van het benodigde weerstandvermogen van WSD wordt onderscheid gemaakt in drie risicogroepen:

1. Bedrijfsrisico's van de gemeenschappelijke regeling. Dit zijn risico's die voortvloeien uit de bedrijfsmatige activiteiten van de verschillende pmc's in de divisies Bedrijven en Trajecten & Detacheringen. Deze risico's worden beïnvloed door enerzijds de marktrisico's en anderzijds door de onzekere ontwikkeling van de omvang van het aantal plaatsingen en trajecten door gemeenten bij WSD. Daarnaast vloeien ook risico's voort uit de ontwikkeling dat de stafafdeling SEZ zich steeds meer op de markt begeeft en haar dienstverlening aanbiedt op het gebied van ontzorging in het kader van de Participatiewet. Voorzieningen en de daarbij behorende risico's worden buiten beschouwing gelaten. Deze risico's (b.v. dubieuze debiteuren) zijn individueel al tegen het licht gehouden, gekwantificeerd en afgedekt door een voorziening. Eveneens worden buiten beschouwing gelaten risico's die afgedekt zijn middels verzekeringen, zoals het risico van bedrijfsaansprakelijkheid en ongevallen van medewerkers.
2. Subsidierisico van de gemeenschappelijke regeling. Dit betreft risico's die WSD loopt als gevolg van de hoogte en verdeling van de rijksbijdrage SW (binnen de kaders van de huidige wet). Hier is van belang dat binnen de Participatiewet de wet sociale werkvoorziening blijft voortbestaan voor de SW medewerkers die per 31-12-2014 een dienstbetrekking hadden in het kader van de Wsw. Met de invoering van de Participatiewet is de nieuwe instroom in de Wsw gestopt en wordt de vergoeding per arbeidsplaats elk jaar een stukje verlaagd van € 25.570 in 2016 tot het niveau van € 22.700 per arbeidsjaar wordt bereikt. Aangenomen is dat bij de berekening van de maximumvariant WSD in staat is om 50% van de budgetdaling in 3 jaar op te vangen. In de minimum variant wordt uitgegaan van 75% opvang door ombuigingen. Het niet realiseren van instroomafspraken onder het transitie-arrangement blijft steeds een risico van belang. Door het niet realiseren van instroomafspraken ontbreekt de dekking voor begeleiding, organisatie en infrastructuur. Een structurele onderdekking zal WSD moeten opvangen door bezuinigingen op organisatie en infrastructuur. Vooralsnog gaan we er vanuit dat de instroom toereikend zal zijn om de uitstroom op te vangen. Nu nog als incidenteel geraamd omdat er van uitgegaan wordt dat instroom weer op peil komt.

3. Risico deelnemingen. Dit zijn de risico's die voortvloeien uit de private bedrijven van WSD: WSD Holding BV, WSD Participatie BV, Werkpartners BV en Werksupport BV en het lidmaatschap van WSD van De Schoonmaak Coöperatie U.A.. Bij het risico deelnemingen behoren ook de activiteiten die WSD voor de BV's verricht in de vorm van (back-office) dienstverlening. Door de groei van Werkpartners als werkgever voor de Participatiewet (voor WSD en Weener XL) neemt dit risicoprofiel licht toe.

Uit de nu voorliggende bedrijfsrisicoanalyse blijkt dat het totale risicoprofiel van WSD stabiel is maar dat tussen de verschillende risico's er kleine verschuivingen plaatsvinden.

De toename van het bedrijfsrisico is een direct effect van de forse toename van de omzet met het doel om het bedrijfsresultaat structureel te verbeteren. In het model leidt dit per definitie tot een stijging van het bedrijfsrisico. Hier staat tegenover dat het subsidierisico kleiner wordt doordat de afname van het SW-bestand steeds beter wordt ingevuld vanuit het transitiearrangement. Het Risico op deelnemingen neemt toe als gevolg van de toenemende dienstverlening aan derde partijen door Werkpartners B.V. waarvoor WSD de back-office dienstverlening levert.

Overzicht maximum bedrijfsrisico's WSD (Bedragen * € 1.000):

Risico	2016	2017	2018	2019	Verandering 2019 t.o.v. 2018	
Bedrijfsrisico Gem. Regeling WSD	12.800	13.100	13.800	13.900	+/+	100
Risico subsidie Gem. Regeling WSD	4.000	3.900	3.500	3.300	-/-	200
Risico deelnemingen	100	100	100	200	+/+	100
Totaal Risico (maximum positie weerstandvermogen)	16.900	17.100	17.400	17.400	+/-	0

Een nadere specificatie is opgenomen in bijlage 1.

Het maximale weerstandvermogen bedraagt € 17,4 mln. De minimumpositie voor de bedrijfsrisico's is bepaald op € 10,6 mln. (zie bijlage 1).

Overwegingen en afweging

Volgens de ontwerp Begroting WSD 2020 en meerjarenraming 2021-2023 bedraagt het weerstandvermogen ultimo 2023 € 14,8 mln. De uit de meerjarenraming blijken oplopende toekomstige tekorten leiden tot deze ontwikkeling van het weerstandvermogen.

Al sinds 2012 is het consequent beleid om bij de beoordeling van het weerstandvermogen en de bestemming van het geschoond resultaat om het geschoond positief resultaat voor 50% toe te voegen aan de Algemene reserve van WSD en de andere helft conform de door het Algemeen bestuur geaccordeerde methode, uitgekeerd aan gemeenten.

Het verwachte geschoonde resultaat van WSD over 2018 bedraagt € 2,314 mln. Voorgesteld wordt om de helft hiervan ter beschikking te stellen aan de gemeenten ten behoeve van de overbruggingskosten begeleiding in het bijgestelde Transitiearrangement. De andere helft kan, na aftrek van noodzakelijke dotaties aan bestemmingsreserves, worden toegevoegd aan de algemene reserve. Dit is conform het bestendige beleid van de afgelopen jaren, m.u.v. 2016 toen € 3,3 mln. ter beschikking is gesteld aan de gemeenten t.b.v. de prototypes.

Voorstel

Op basis van het bovenstaande overzicht van het totale risico van WSD is het voorstel om het maximum weerstandvermogen vast te stellen op € 17,4 mln.

Bijlage: Risico-analyse en bepaling weerstandvermogen WSD 2019.

**Risico-analyse en
bepaling weerstandvermogen WSD 2019
(bedragen * € 1.000)**

SEZ/Fifa/meerjarenbegri2020-2023/weerstand

29-3-2019

Bijlage 1

risico factor (mogelijkheid om vervangend werk te vinden met gelijke NTW): 1 = zeer laag, 5 = gemiddeld, 10 zeer hoog risico

risico kans (inschatting kans dat klant wegvalt): 1 = zeer lage kans, 5 = gemiddelde kans, 10 = vrijwel zekere kans

reactietermijn: de mate waarin eventueel omzetverlies per jaar gecompenseerd kan worden (omzetverlies gedeeld door x% v.d.rest.omzet van die PMC)

1. Bedrijfsrisico's gemeenschappelijke regeling

	Grondslag cijfers 2018	risico bij laagconjunctuur				risico bij hoogconjunctuur			
		Risico- factor	Risico- kans	Reactie termijn 5%	Benodigde buffer * € 1.000	Risico- factor	Risico- kans	Reactie termijn 10%	Benodigde buffer * € 1.000
Omzetrisico pmc's Industrie Binnen en EGD	NTW								
Klant 1	1.265	6	3	7,13	1.625	6	3	3,57	812
Klant 2	820	8	4	4,11	1.078	8	4	2,05	539
Klant 3	270	6	3	1,19	58	6	3	0,59	29
Klant 4	239	7	3	1,05	52	7	3	0,52	26
Klant 5	214	8	3	0,93	48	8	3	0,47	24
Klant 6	201	4	2	0,87	14	4	2	0,44	7
Klant 7	160	4	7	0,69	31	4	7	0,34	15
Klant 8	135	7	4	0,58	22	7	4	0,29	11
Klant 9	125	4	4	0,53	11	4	4	0,27	5
Klant 10	110	3	10	0,47	15	3	10	0,23	8
Klant 11	98	4	8	0,42	13	4	8	0,21	7
Klant 12	98	6	2	0,42	5	6	2	0,21	2
Klant 13	93	4	4	0,39	6	4	4	0,20	3
Klant 14	89	7	3	0,38	7	7	3	0,19	4
Klant 15	77	7	4	0,33	7	7	4	0,16	4
Klant 16	73	5	2	0,31	2	5	2	0,15	1
Klant 17	66	8	5	0,28	7	8	5	0,14	4
Klant 18	64	3	7	0,27	4	3	7	0,13	2
Klant 19	63	8	10	0,27	13	8	10	0,13	7
Klant 20	59	6	10	0,25	9	6	10	0,12	4
Overige 20%	492	5	5	3,00	369	5	5	1,50	185
Totaal NTW pmc's Industrie Binnen en EGD	4.811				3.396	0			1.698
Omzetrisico pmc Groen	NTW								
Gemeente risico laag	1.276	6	4	2,53	773	6	4	1,26	387
Gemeente risico laag	717	6	4	2,31	398	6	4	1,16	199
Gemeente risico laag	458	6	4	1,42	156	6	4	0,71	78
Gemeente risico laag	419	6	4	1,29	130	6	4	0,65	65
Gemeente risico laag	405	6	4	1,24	121	6	4	0,62	60
Gemeente risico laag	557	6	4	1,75	234	6	4	0,88	117
Gemeente risico midden	1.028	6	5	3,49	1.077	6	5	1,75	539
Gemeente risico midden	774	6	5	2,52	585	6	5	1,26	292
Gemeente risico midden	195	6	5	0,58	34	6	5	0,29	17
Gemeente risico midden	0	6	5	0,00	0	6	5	0,00	0
Overige groenopdrachten (incidenteel)	1.086	5	4	3,73	809	5	4	1,86	405
Totaal NTW pmc Groen	6.915				4.318				2.158

Omzetrisico Schoonmaak en Beheer	NTW								
Schoonmaak gemeenten									
Opdrachten uitgevoerd door De Schoonmaak Coöperatie (fte-aandeel NTW DSC)	3.002	6	3	0,89	479	6	3	0,89	239
Detacheringen	805	6	3	4,14	599	6	3	2,07	300
Catering en Beheer	890	4	6	4,68	999	4	6	2,34	499
Totaal NTW pmc Facilitair	4.697				2.077				1.038
Omzetrisico detacheringen Sw (begroot 2019)	NTW								
Omzetrisico detacheringen midden	1.430	5	5	1,75	626	5	5	0,88	312
Omzetrisico detacheringen laag	3.336	5	5	1,50	1.251	5	5	0,75	626
Totaal NTW detacheringen Wsw	4.766				1.876				937
Omzetrisico detacheringen en coaching PW (begroot 2019)	NTW								
Omzetrisico midden trajecten PW (Arbeid)	600	7	7	1,50	441	7	7	0,75	221
Omzetrisico hoog trajecten PW (Coaching)	120	7	7	1,75	103	7	7	0,88	51
Totaal NTW trajecten WWB	720				543				272
Risico terugverdientijd investeringen	Boekw.								
boekwaarde grond (jrk 2018+begr. 2019)	738			0%	0			0%	0
boekwaarde + invest. gebouwen+install+terreinvoorz.	4.826			5%	241			2,5%	121
boekwaarde + invest. machines/vervoermiddelen	2.157			10%	216			5,0%	108
specifieke voorraden (jrk 2018)	76			0%	0			0%	0
Totaal investeringen	7.797				457				229
Conjunctuurgevoeligheid	NTW								
pmc's Industrie prijselasticiteit omzet	4.811			5%	241			10%	481
pmc. Groen: prijselasticiteit omzet	6.915			5%	346			10%	692
pmc. Schoonmaak en Beheer: prijselasticiteit omzet	4.697			5%	235			10%	470
Detacheringen Sw: prijselasticiteit omzet	4.766			3%	143			6%	286
Detacheringen en coaching Wwb: prijselasticiteit omzet	720			5%	36			10%	72
Detacheringen Sw: 15% personeelskosten NGA	1.232			15%	185			30%	370
Detacheringen en coaching PW: 15% personeelskosten NGA	422			15%	63			30%	127
Totaal	23.563				1.248				2.496

2. Subsidiërisico gemeenschappelijke regeling

Risico subsidies WSW en Participatiewet Algemeen risico bij aanpassing subsidiewetgeving Stelselwijziging valt hier niet onder ! Berekening subsidiedaling per AJ conform Participatiewet (- € 500 per jaar) maal volume in AJ. Uitgangspunt is dat WSD in 3 jaar de subsidiedaling per AJ kan opvangen door verbetering rendement (lagere kosten en hogere opbrengsten). In de variant maximumpositie is ingeschat dat WSD tenminste 50% en de variant minimumpositie tenminste 75% van deze subsidiekorting kan opvangen. (NB het streven is uiteraard om 100% op te vangen) Instream transitiearrangement blijft achter bij uitstroom SW;lichte krimp in de bezetting. Aanpassing organisatie kost tijd met risico van onvoldoende dekking begeleiding, orgamnissatie en infrastructuur, Nettokrimp bedraagt voor 24+50 arbeidsplaatsen .	subsidie	€ <u>3,845 mln.*3 jr</u> = €5.768 mln.*50' 2 , 2.884 74 fte X <u>€ 18,810 mln. *50%</u> 424 1640 fte	helft van maximumpositie 1.442 helft van maximumpositie 212
		3.308	1.654

3. Risico deelnemingen en dienstverlening aan derden

Dienstverlening aan derden (begroot 2018)	jaaromzet								
Risico als gevolg van Werksupprt BV	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0
Dienstverlening aan Werkpartners BV	912	2	2	5,00	182	2	2	2,50	91
Totaal overige dienstverlening	912				182				91
Risico exploitatieresultaten deelnemingen etc.	expl.result.								
Winst en bonussen overige deelnemingen/activiteiten:	0								
Risico resultaat en exploitatiebijdragen deelname									
WSD Participatie BV, 't Goed Dommeldal BV, Werkpartners BV									
Werksupport BV, WSD Holding BV en De Schoonmaak Coöperatie:	0	0	0	1,50	0	0	0	0,75	0
geen risico's.	0				0				0
Totaal benodigde buffer					17.405				10.574
Totaal benodigde buffer afgerond (* € 1.000)					maximumpositie 17.400			minimumpositie 10.600	

* klanten zijn geanonimiseerd i.v.m. vertrouwelijkheid. Namenlijst ligt op directiesecretariaat ter inzage